

Dosarul nr.2ra-921/19

prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul Central (Jud: V. Pădurari)
instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (Jud: A. Albu, A. Toderaș, E. Bejenaru)

ÎNCHEIERE

15 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Nina Vascan

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Alexandr Tcaciuc, reprezentat de către avocatul Vitalie Caldîba

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ala Grosu împotriva lui Alexandr Tcaciuc cu privire la încasarea datoriei, penalității și dobânzii de întârziere

împotriva deciziei din 23 octombrie 2018 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a respins apelul depus de Alexandr Tcaciuc și s-a menținut hotărârea din 14 iunie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul Central,

constată:

La 19 mai 2017, Ala Grosu a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Alexandr Tcaciuc cu privire la încasarea datoriei, penalității și dobânzii de întârziere.

În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că la 17 iunie 2014, în calitate de împrumutător a încheiat cu Alexandr Tcaciuc în calitate de împrumutat contract de împrumut nr. 4933, care a fost autentificat notarial.

Astfel reclamanta a notat că în scopul executării contractului de împrumut a transmis lui Alexandr Tcaciuc cu titlu de împrumut suma de 36 000 euro. La momentul primirii banilor, precum și în conformitate cu condițiile contractului de împrumut, Alexandr Tcaciuc și-a asumat obligația de a rambursa împrumut până la 17 iunie 2015.

Reclamanta a menționat că până la data scadentă și anume 17 iunie 2015, Alexandr Tcaciuc nu a rambursat suma datoriei în mărime de 36 000 euro, iar din acest considerent a fost nevoită să se adreseze cu prezenta acțiune.

Totodată reclamanta a considerat că la caz urmează a fi aplicate prevederile art. 619 alin. (2) Cod civil, întrucât restituirea împrumutului constituie o obligație pecuniară.

Prin urmare, reclamanta a specificat că pârâtul urmează să achite o dobândă de întârziere în sumă de 286 654,70 lei.

De asemenea, Ala Grosu a accentuat că conform pct. 5.2 din contractul de împrumut, Alexandr Tcaciuc s-a obligat că în caz de întârziere la achitarea datoriei, v-a achita o penalitate în valoare de 0,1% pentru fiecare zi de întârziere, ceea ce constituie 122 394 lei.

Reclamanta Ala Grosu a solicitat încasarea din contul lui Alexandr Tcaciuc în beneficiul său a datoriei în sumă de 36 000 euro, dobânda de întârziere în sumă de 286 654,70, penalitatea în mărime de 122 394 lei, cheltuielile de judecată ce constau din taxa de stat achitată la depunerea acțiunii în sumă de 2500 lei și cheltuielile de asistență juridică.

Prin hotărârea din 14 iunie 2018 a Judecătoria Bălți, sediul Central, acțiunea a fost admisă, fiind încasat din contul lui Alexandr Tcaciuc în beneficiul Alei Grosu datoria în sumă de 36 000 euro, dobânda de întârziere în mărime de 286 654,70, penalitatea în sumă de 122 394 lei, cheltuielile de judecată ce constau din taxa de stat achitată la depunerea acțiunii în sumă de 2500 lei. A fost încasat din contul lui Alexandr Tcaciuc în beneficiu statului taxa de stat în sumă de 22 500 lei (f.d. 90-93).

Prin decizia din 23 octombrie 2018 a Curții de Apel Bălți, a fost respins apelul depus de Alexandr Tcaciuc și menținută hotărârea din 14 iunie 2018 a Judecătoria Bălți, sediul Central (f.d. 128-135).

Pentru a hotărî astfel, instanțele de judecată au reținut că pretențiile înaintate de către Ala Grosu sunt just întemeiate în baza prevederilor art. 867 alin. (1) Cod civil, deoarece reieșind din prevederile contractului de împrumut nr. 4933 din 17 iunie 2014 autentificat notarial, Alexandr Tcaciuc a luat cu titlu de datorie suma de 36 000 euro, pe care nu a rambursat-o în termenul stabilit.

Totodată instanțele de judecată au respins argumentul lui Alexandr Tcaciuc, precum că contractul de împrumut este un contract fictiv, întrucât acesta a servit ca garant al înregistrării dreptului de proprietate a imobilului achiziționat de către Ala Grosu de la Alexandr Tcaciuc. În acest sens instanțele au menționat că contractul de vânzare-cumpărare invocat de Alexandr Tcaciuc nu poate servi ca probă în susținerea celor invocate de ultimul, deoarece nu a fost întocmit în formă autentică și înregistrat în modul prevăzut de lege.

De asemenea, instanțele au accentuat că Alexandr Tcaciuc nu a înaintat cerere cu privire la declararea nulității actului juridic.

La fel instanța de apel a respins argumentul lui Alexandr Tcaciuc că notarul Dimitriu Svetlana, care a autentificat contractul de împrumut a încălcat prevederile art. 50 alin. (2) din Legea cu privire la notariat, deoarece a avut obligația de a întreprinde măsuri de a exclude încheierea unui contract fictiv. În acest context, Curtea de Apel Bălți a notat că Alexandr Tcaciuc, semnând contractul de împrumut a confirmat faptul că conținutul acestuia i-a fost adus la cunoștință, iar aplicarea girului de autentificare pe contractul de împrumut confirmă că condițiile de fond și de formă a actului juridic au fost respectate.

La 26 decembrie 2018, Curtea de Apel Bălți a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei adoptate (f.d. 136).

La 11 martie 2019, Alexandr Tcaciuc, reprezentat de către avocatul Vitalie Caldîba, a depus recurs împotriva deciziei din 23 octombrie 2018 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu trimiterea cauzei la rejudecare în prima instanță.

Recurentul Alexandr Tcaciuc, reprezentat de către avocatul Vitalie Caldîba în motivarea recursului, a indicat că instanțele de judecată la adoptarea hotărârilor contestate, au aplicat și interpretat eronat normele dreptului material aplicabile raportului juridic litigios.

Astfel recurentul a menționat că instanțele de judecată au soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces și anume notarul public Svetlana Dimitriu și Întreprinderea Individuală „Tcaciuc Alexandr” .

Recurentul a relatat că încheierea contractului de împrumut a fost condiționată și de prezența la acel moment a unui proces penal, intentat în baza sesizării Alei Grosu, care profitând de împrejurările grele ale lui Alexandr Tcaciuc, l-a determinat să încheie contractul fictiv de împrumut în schimbul renunțării la pretențiile de ordin material și penal.

Alexandr Tcaciuc, reprezentat de către avocatul Vitalie Caldîba a notat că a prezentat probe în susținerea nulității actului juridic și anume: contractul de vânzare-cumpărare din 3 august 2011, recipisa olografă scrisă de Ala Grosu din 17 iunie 2014 și ordonanța de refuz în începerea urmăririi penale din 24 iunie 2014. Recurentul a specificat că instanțele de judecată nu au dat apreciere corespunzătoare probelor prezentate.

La 10 aprilie 2019, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție i-a comunicat cererea de recurs Alei Grosu informându-o că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu a fost prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La data stabilită pentru examinarea cauzei, Ala Grosu nu a înaintat referință la cererea de recurs depusă de Alexandr Tcaciuc, reprezentat de către avocatul Vitalie Caldîba, prin care să-și exprime opinia referitor la recursul declarat.

Analizând admisibilitatea recursului, conform art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră inadmisibilă cererea de recurs formulată de Alexandr Tcaciuc, reprezentat de către avocatul Vitalie Caldîba, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

În procedura de filtru, instanța de recurs a reținut că decizia integrală a instanței de apel din 23 octombrie 2018 a fost expediat în adresa părților la 26 decembrie 2018 (f.d. 136) însă conform extrasului din Poșta Moldovei se confirmă faptul că recurentul a recepționat decizia instanței de apel la 9 ianuarie 2019 (f.d. 151).

Astfel, în atare situație, instanța de judecată a constatat că recursul declarat de Alexandr Tcaciuc, reprezentat de către avocatul Vitalie Caldîba la 11 martie 2019 este depus în termenul prevăzut de art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, având în vedere faptul că 10 martie 2019 a fost zi de duminică.

În aceeași ordine de idei, materialele cauzei au confirmat faptul că recursul nu a fost examinat anterior, fiind respectate, totodată, dispozițiile art. 430 din Codul de procedură civilă.

În continuare, audiind raportul verbal al judecătorului-raportor și verificând încadrarea în dispozițiile art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă a temeiurilor invocate în recurs, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) CPC, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Temeiurile declarării recursului sunt enumerate exhaustiv în alineatele (2), (3) și (4) ale acestui articol.

Rațiunea acestor dispoziții legale fundamentează ideea potrivit căreia judecarea recursului exercitat conform Secțiunii II-a, Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, are un caracter devolutiv și privește doar problemele de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt. În aceste condiții, trebuie observat caracterul extraordinar al aceste căi de atac, la care se poate recurge doar în cazurile excepționale enunțate de dispozițiile art. 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă.

Din acest punct de vedere, completul Colegiului își propune să verifice esența și temeiurile recursului, precum și argumentele privind caracterul nelegal al deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate și prin prisma drepturilor garantate de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (CEDO).

Instanța subliniază că în materie civilă Convenția nu garantează un drept de recurs, dar că o eventuală procedură de examinare a admisibilității acestuia face incident articolul 6 (a se vedea, *inter alia*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), 13 ianuarie 2009, para. 24; *Akaki Tchaghiashvili v. Georgia*, 2 septembrie 2014, para. 34).

În plus, un stat care dispune de astfel de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de art. 6 alin. (1), în special de dreptul de acces la o instanță și de dreptul de a fi audiat. (a se vedea, *de exemplu*, *Erfar – Avef v. Grecia*, 27 martie 2014, para. 39 – 40; *Lebedinschi v. Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, para. 32).

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal al unei persoane poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității

contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, întrucât însăși natura sa solicită o reglementare specială din partea statului, care beneficiază de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, condițiile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, *Marc Brauer v. Germania*, 1 septembrie 2016, para. 34; *Miessen v. Belgia*, 16 octombrie 2016, para. 64).

În același timp, în jurisprudența sa consecventă, Curtea Europeană a precizat că interpretarea normelor de procedură reprezintă o chestiune de drept intern și ține, în principiu, de competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (a se vedea, de exemplu, *Kukkonen v. Finlanda (nr. 2)*, ibidem, para. 25; *Vučković și alții v. Serbia (excepții preliminare)*, 25 martie 2014, para. 80; *Miessen v. Belgia*, ibidem, para. 70).

Astfel, în conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

În același context, alin. (2) și (3) ale art. 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alineatul (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin urmare, reglementările referitoare la formalitățile și termenele impuse de articolele 433 și 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă urmăresc protejarea interesului părții, precum și competența asigurării interpretării unitare a legii de către Curtea Supremă de Justiție. Aceste limitări urmăresc un scop legitim, îndeplinind cerințele securității juridice și a bunei-administrări a justiției (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Beniamin Nersesyan v. Armenia*, 19 ianuarie 2010, para. 22; *Erifar – Avef*, ibidem, para. 41, *Marc Brauer*, ibidem, para. 35; *Miessen*, ibidem, para. 67; *Trevisanato v. Italia*, 16 decembrie 2016, para. 36 - 37).

În speță, instanța constată că cererea de recurs declarată de către Alexandr Tcaciuc, reprezentat de către avocatul Vitalie Caldîba este formulată în baza art. 432 alin. (2) lit. a), b), c) din Codul de procedură civilă, așa cum prevede art. 437 alin. (2), lit. f) din Codul de Procedură Civilă.

Completul judiciar notează că-i revine obligația de a verifica dacă argumentele recurentului întrunesc condițiile necesare pentru a declara admisibil cererea acestuia, inclusiv dacă normele de drept invocate în favoarea punctului său de vedere sunt incidente la soluționarea fondului cauzei. Cu toate acestea, trebuie subliniat că din succesiunea actelor dosarului reiese că recurentul a reluat criticile formulate în faza procesuală anterioară și asupra cărora instanța de apel deja s-a pronunțat.

Prin urmare, Colegiul constată că încălcările invocate, exprimate sub forma unor enunțuri generale, fără a fi aprofundate, nu permit încadrarea lor în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă. Deci, în mod evident, lipsește o formulare suficientă și adecvată în ceea ce privește chestiunea de drept pusă în discuție pentru a identifica esența și temeiul cererii de recurs, impuse de art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi audiat”, garantat de Convenție, instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea, *inter alia*, *Helle v. Finlanda*, 19 decembrie 1997, para. 55; *Latourniere v. Franța*, 10 decembrie 2002, para. 2; *Hansen v. Norvegia*, 2 octombrie 2014, para. 71 – 74). De fapt, în concepția instanței europene, art. 6 alin. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs, ca fiind „lipsit de șanse de succes” (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), ibidem, para. 24; *Beniamin Nersesyan*, ibidem, para. 23 – 24; *Akaki Tchaghiashvili*, ibidem, para. 34 sau *Papaioannou v. Grecia*, 2 iunie 2016, para. 45).

Mai mult, instanța observă că recurentul Alexandr Tcaciuc, reprezentat de către avocatul Vitalie Caldîba a formulat prezenta cerere după ce a avut posibilitatea de a fi audiat de o instanță de fond și de o instanță de apel, care au fost competente de a examina toate chestiunile de fapt și de drept relevante litigiului (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Levages Prestations Services v. Franța*, 23 octombrie 1996, para. 48; *A. Menarini Diagnostics S.R.L. v. Italia*, 27 septembrie 2011, para. 59; *Akaki Tchaghiashvili*, ibidem, para. 34).

În sfârșit, în limitele impuse de art. 439 alin. (3) din Codul de procedură civilă, instanța conchide că recursul dedus judecătii nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, adică nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, care ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicări eronate din partea instanței judecătorești ierarhic inferioară a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Din aceste raționamente, completul Colegiului constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, fiind respectat, în viziunea instanței, raportul rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit.

În conformitate cu art. 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Astfel, având în vedere circumstanțele stabilite supra, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decide în mod unanim că recursul declarat de către Alexandr Tcaciuc, reprezentat de către avocatul Vitalie Caldîba nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinarea în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Alexandr Tcaciuc, reprezentat de către avocatul Vitalie Caldîba se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Maria Gervas

Nina Vascan